

Allmänt om Lantbrukets Brandskyddskommitté och LBK-pärmen

Lantbrukets Brandskyddskommitté
Brandskyddsföreningen Sverige
Box 47244
100 74 Stockholm

www.brandskyddsforeningen.se/lbk
lbk@brandskyddsforeningen.se
Telefon 08-588 474 00

Innehåll

1 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK	4
2 LBK:s rekommendationer	5
2.1 LBK-pärmen – ”ett sätt att uppfylla gällande lagstiftning”	5
3 Pärm och abonnemangssystem	7
4 Register över uppdateringar	8

1 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK

Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK, är ett samarbetsorgan för lantbruket, myndigheter, organisationer och försäkringsbolag. LBK har som målsättning att genom skadeförebyggande verksamhet minska brandskadorna i lantbruket och på hästanläggningar. LBK bildades 1947. LBK bedriver även ett brett samarbete med övriga nordiska länder på lantbruksområdet.

I LBK ingår följande intressenter:

- Jordbruksverket
- Länsstyrelserna
- RISE avdelning Jordbruk och livsmedel
- Sveriges Lantbruksuniversitet
- Lantbrukarnas Riksförbund
- LRF Häst
- Svensk Fågel
- Svenska Ägg
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB
- Brandskyddsföreningen
- Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund
- Försäkringsbolagen

Verksamheten grundas på LBK:s stadgar. Kommittén, som är LBK:s beslutande organ, har till sitt förfogande för den löpande verksamheten ett tekniskt utskott. Verksamheten inom kommittén och utskottet bedrivs och samordnas genom LBK:s kansli och sekreterare på Brandskyddsföreningen.

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkrare Sverige. Brandskyddsföreningen strävar efter att påverka politiker, organisationer och myndigheter att lyfta och prioritera brandskyddsfrågorna i samhället.

Som opartisk opinionsbildare utvecklar och sprider Brandskyddsföreningen kunskap om brandskydd. Tillsammans med 22 regionala föreningar är Brandskyddsföreningen en rikstäckande organisation som håller utbildningar och driver informationskampanjer inom brandskydd för olika målgrupper och intressenter över hela landet.

Åtgärder för att förebygga brand finns i LBK:s rekommendationer. LBK utfärdar godkännanden för brandfarliga anordningar inom lantbruket samt brandvarningsanläggningar. LBK arbetar också med information, utbildning och upplysning samt initierar forskningsinsatser.

LBK:s rekommendationer distribueras genom Brandskyddsföreningens förlag.

---

2 LBK:s rekommendationer

Ett bra brandskydd behöver inte innebära ökade kostnader. Ett flertal fullskaleförsök har visat att relativt enkla åtgärder kan ge mycket god effekt. LBK:s rekommendationer är här vägledande och försäkringsbolagen ger försäkringsrabatter för olika skadeförebyggande åtgärder, exempelvis sektionseringsväggar och brandvarnaranläggningar.

LBK:s rekommendationer grundas på forskningsprojekt kring lantbruksbränder som genomfördes under 1980- och 90-talen av lantbrukets forskningsinstitutioner med stöd av Brandforsk.

Jordbruksverkets byggråd, JBR, från 1995 har använts som grund för LBK:s rekommendationer. Rekommendationerna har därefter löpande uppdaterats och anpassats till gällande lagstiftning om skydd och säkerhetsåtgärder mot brand. Enligt djurskyddslagstiftningen ska djurstallar utformas så att det går att rädda djur vid brand.

LBK arbetar efter några huvudlinjer. Dels att minska antalet storskador genom ett förbättrat byggnadstekniskt brandskydd, släckutrustning och larm. Dels att uppmärksamma och bearbeta olika former av brandstiftare för att hindra brands uppkomst.

2.1 LBK-pärmen – ”ett sätt att uppfylla gällande lagstiftning”

Pärmen är framtagen av Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK. Den innehåller samtliga rekommendationer och övrigt informationsmaterial som ligger till grund för brandskyddet och den brandskadeförebyggande verksamheten i lantbruket.

LBK:s rekommendationer är etablerade och ligger till grund för gällande brandförsäkrings- och brandskyddsbestämmelser. Rekommendationerna utgör en branschpraxis i lantbruket och hänvisas även till i olika officiella sammanhang – även i domstolsärenden. LBK:s rekommendationer har fått stor betydelse och hög status genom Jordbruksverkets regler.

Från 2006 gäller LBK:s rekommendationer även hästanläggningar. Orsaken är att det blir allt vanligare att traditionella lantbruk konverterar helt eller delvis till hästanläggningar. I LBK:s rekommendationer beskrivs anläggningen som lantbruk och att lantbrukare måste vidta vissa åtgärder. I detta fall likställs hästanläggningar och ägare av hästanläggningar med lantbruk.

Arrendator eller hyresgäst ska tillämpa reglerna i samråd med ägaren.

Förutom byggnadstekniska rekommendationer utarbetar LBK rekommendationer för brandfarlig utrustning och hantering samt för el- och övrig säkerhetsutrustning i lantbruket. LBK:s prövningsnämnd utfärdar dessutom rekommendationer i form av särskilda godkännanden för bland annat brandfarlig utrustning.

För LBK och LBK:s intressenter är det viktigt med ett gott brandskydd inom lantbruket. Det är också viktigt att budskapen till lantbrukaren inte blir motstridiga oavsett om de avser försäkring, brandsyn eller förprovning av djurstallar.

Det är vidare viktigt att lantbrukaren är brandskyddsmedveten och att den brandtekniska rådgivningen leder till ett bra brandskydd med en god skyddsnivå, anpassad till lantbrukets förutsättningar och villkor. En god samverkan bör därför eftersträvas mellan i första hand räddningstjänsten, försäkringsbolagen, sotningsdistrikten och övriga som verkar lokalt inom brandskyddsområdet.

LBK:s rekommendationer är omfattande och berör många olika ämnesområden. En del är väsentliga och avgörande för djurskyddet medan andra mer tar sikte på egendomsskydd. På grund av vissa specifika brandrisker går rekommendationerna dessutom i vissa fall längre än kraven från respektive myndighet.

Formella förelägganden i samband med tillsyn av brandskyddet grundas på kraven i lagen om skydd mot olyckor.

LBK:s rekommendationer visar exempel på hur skälighetsnivån kan uppnås men tillämpningen måste ske med urskiljning. Vid nybyggnad bör en striktare tillämpning av rekommendationerna eftersträvas jämfört med vid mindre ombyggnader. Utrymningsmöjligheter, brandavskiljning (sektionering) och släckutrustning i djurstallar har dock alltid hög prioritet. I takt med att kunskapen och samverkan ökat har tolknings- eller avvägningssproblem i det enskilda fallet minskat.

LBK:s rekommendationer gäller inte retroaktivt.

3 Pärm och abonnemangssystem

LBK-pärmen bygger på ett årligt abonnemang med lösbladssystem. Materialet uppdateras kontinuerligt och når med årliga utskick de 700 pärminnehavarna som finns bland LBK:s intressenter och närstående organisationer.

Syftet med pärmen är att öka kunskapen om lämpliga brandskyddsåtgärder och att erbjuda alla som verkar inom lantbruksmarknaden ett så samlat, aktuellt och heltäckande material som möjligt för att minska brandskadorna.

Som ett komplement till pärmen finns en informations-cd. Cd:n innehåller en PowerPoint-presentation som omfattar drygt 100 bilder med information om Lantbrukets Brandskyddskommitté och LBK-pärmens innehåll och rekommendationer. Dessutom ingår en kortfattad information om allmän brandkunskap. Cd:n är lämplig att använda vid informationsträffar när man vill ge en övergripande information om LBK och rekommendationerna.

Copyright

Innehållet i pärmen får enligt lagen om upphovsrätt inte mångfaldigas helt eller delvis utan särskilt tillstånd från LBK eller Brandskyddsföreningen. Bilder och teckningar har framställts av Ingemar Wallgren, Olle Mårtensson, Kim Gutekunst, Hans Sandblad och Josh Parker.

Abonnemang – uppdatering

Innehavaren av pärmen kan teckna ett abonnemang på uppdateringar. Det innebär att bland annat ändringar, kompletteringar och nya rekommendationer skickas ut, normalt en gång per år.

Pärmen finns även på www.brandskyddsforeningen.se/lbk. Där finns den senaste versionen.

Om du vill beställa LBK-pärmen, teckna abonnemang, göra adressändringar eller få mer information, vänd dig till Brandskyddsföreningen.

Lantbrukets Brandskyddskommitté   Telefon 08-588 474 00
Box 47244
100 74 Stockholm   lbk@brandskyddsforeningen.se
www.brandskyddsforeningen.se/lbk

Övriga upplysningar:

LBK:s kansli: Telefon 08-588 475 17
lbk@brandskyddsforeningen.se

4 Register över uppdateringar

Lantbrukets Brandskyddskommitté

LBK-pärmen

LBK:s rekommendationer

LBK-pärmen

Pärmen publicerades första gången 1995.

Denna sammanställning utgår från pärmens innehåll 1996 och uppdateringar därefter.

LBK:s hemsida

LBK:s hemsida www.lantbruketsbrandskydd.nu introduceras 2001.

Hemsidan är sedan 2018 en del av www.brandskyddsforeningen.se.

Register

Sida	Datum	Text
	1997 okt	Nytt register
	2000 dec	Nytt register
	2001 okt	Nytt register
	2002 nov	Nytt register
	2003 nov	Nytt register
	2006 dec	Nytt register
	2012 okt	Nytt register
	2017 maj	Nytt register

1 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK Rekommendationer, pärm och abonnemangssystem 2006

Sida	Datum	Text
1–24	2008 mar	Ny layout. Följande flikar är uppdaterade:
10	2018 mar	Flik 1 uppdaterad
11	2018 mar	Flik 2 uppdaterad
13	2018 mar	Flik 4 uppdaterad
17	2018 mar	Flik 7 uppdaterad
18	2018 mar	Flik 8 uppdaterad
19	2018 mar	Flik 9.4 uppdaterad
20	2018 mar	Flik 10 uppdaterad
21	2018 mar	Flik 11 uppdaterad
7–22	2008 mar	Förteckning över uppdateringar
1–6	2006 dec	Ny rubrik och nytt innehåll Ersätter allt tidigare

1 Pärm och abonnemangssystem – LBK:s rekommendationer 2001

Sida	Datum	Text
1	2001 nov	Pärm och abonnemangssystem – LBK:s rekommendationer
1	2002 nov	Pärm och abonnemangssystem – LBK:s rekommendationer
	2006 dec	Fliken ersatt av ny rekommendation

2 Allmänt om brandskydd i lantbruket Systematiskt brand- skyddsarbete Sotning och kontroll av brandskyddet 2006

Sida	Datum	Text
1–18	2018 mar	Omskrivet innehåll ersätter allt tidigare
1–9	2006 dec	Ny rubrik och nytt innehåll Ersätter allt tidigare
Bilaga 1	2006 dec	sid 1–5 Nytt innehåll som ersätter allt tidigare
Bilaga 1	2018 mar	sid ?–? Reviderad ersätter allt tidigare
Bilaga 2	2006 dec	sid 1–3 Nytt innehåll som ersätter allt tidigare
Bilaga 2	2017 mar	sid ?–? Reviderad ersätter allt tidigare

2 Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK 2001

Sida	Datum	Text
	1995	Ursprungligt material
1–2	2000 nov	Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK
1–2	2002 nov	Lantbrukets Brandskyddskommitté, LBK
3–6	2000 nov	Brandskydd, brandsyn – LBK:s rekommendationer
	2006 dec	Fliken ersatt av ny rekommendation

3 Byggnadstekniskt brandskydd 2009

Sida	Datum	Text
Sida 1–57	1995 apr	Ursprungligt material
1	2000 nov	Innehåll
11	2000 nov	
12	2003 dec	2.4 Brandmotstånd
14	2000 nov	
19a	2000 nov	Brandskyddande byggnadsdelar
19b	2000 nov	
20a	2000 nov	
20a	2003 nov	
20b	2000 nov	
20b	2003 nov	
21	2001 okt	
36	1998 okt	9. Släckutrustning
37	2000 nov	
38	2001 okt	
39	1998 okt	
41	1998 okt	
56	2001 okt	
1–54	2009 jul	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
10:1	1986	Byggnadstekniskt brandskydd för lantbrukets produktionsbyggnader

4 Uppvärmning och torkning 2013

Sida	Datum	Text
0	2013 dec	Ny framsida
1–54	2013 dec	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation
Sida	Datum	Text
1–52	1995 apr	Ursprungligt material
1–2	2003 nov	Innehåll
4	1999 nov	Innehållsförteckning
5	2003 nov	0 Inledning
6	2001 okt	
8	2002 nov	2 Uppställning och brandavskiljning av värmepannor
8	2003 nov	2 Uppställning och brandavskiljning av värmepannor
9	1997 okt	
9–13	2003 nov	
13b	2003 nov	2.2 Pannrum till fristående spannmåslagerhus
14–15	2000 nov	3 Installation och skötsel av värmepannor
14–18	2003 nov	3 Installation och skötsel av värmepannor
16	1998 okt	3.6 Varmluftspannor och byggtorkar – särskilda rekommendationer
24	2001 okt	
2002 nov		
31	2003 nov	Avgaskanaler (gaseldning)
33–34b	1996 dec	
35–40	2003 nov	7 Förvaring av bränsle
35–40	2003 nov	Tas bort – Innehållet flyttas till flik 11
35	2003 nov	Kapitel 7 vakant
36	1997 okt	
47–48	1996 dec	
53–54	1999 nov	9.4 Mobila spannmålstorkar
55	1999 nov	Litteratur
55	2001 okt	
1–45	2005 nov	Allt material ersätts med en omskriven rekommendation

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
1:1	1968	Lantgårdar Torkanläggningar
	1972	Brandskydd vid torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
1:1	1977	Torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
2:1	1977	Uppvärmning av jordbrukets produktionsbyggnader
4:1	1981	Uppvärmning med fasta bränslen
11:1	1990	Uppvärmning och torkning i lantbruket

5 Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet

Sida	Datum	Text
	2011 juni	Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet – Utgåva 2011:1 Ersätter allt tidigare material
28	2011 okt	Rättelselapp diagram

5 Handbok för elinstallationer i lantbruk

Sida	Datum	Text
	2004 dec	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2005:1
	2002	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2002:1 Handboken flyttad från flik 11
1–2	2002 juli	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2002:1
7	2002 juli	
12	2002 juli	
14	2002 juli	Tabell 2
15	2008 mars	Förtydligande av provningsmetoder m.m.
18	2008 mars	Utbyte av SEMKO 17-don
20	2008 mars	Serviceledningar behöver inte jordfelsbrytare
21	2002 juli	
27–28	2002 juli	
30–31	2002 juli	Installation av åskskydd
Bilaga 1	2008 mars	Förklaring av IP-klasser
	2004 dec	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2005:1
1–40	2004 dec	Lösbladssystem i pärmen är lika med handboks innehållet Ersätter allt tidigare material
15, 18	2008 mars	Texten om provningskraven på plastmaterial har förtydligats
20	2008 mars	Serviceledningar behöver inte förses med jordfelsbrytare
Bilaga 1	2008 mars	Bilaga med förklaring av kappslingsklasser, IP-klasser
	2011	Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet – Utgåva 2011:1

5 Åskskydd och elsäkerhet

Sida	Datum	Text
	1997 okt	Denna rekommendation gäller som komplement till Elhandboken under flik 11

5 Elhandbok (inkl åskskydd)

Sida	Datum	Text
	1995	Ursprungligt material
	1997	Materialet ersätts av Handbok för elinstallationer i lantbruk flik 11

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
12:1	1992	Åskskydd och elsäkerhet i lantbruket
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

6 Inomgårdsutrustning, (maskiner, apparater) 2001

6 Inomgårdsutrustning 1997

	Datum	Text
1–23	1995 sep	Ursprungligt material
1	2002 nov	Innehåll
3	2003 okt	
7	2001 okt	
9	2001 okt	
18	1997 okt	
22–23	2002 nov	10 Person och brandfara vid högtryckstvättning

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
3:1	1977	Transportanordningar
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

---

7 Brandfarliga heta arbeten 2012

Sida	Datum	Text
1-2	2001 nov	Brandfarliga heta arbeten Ursprungligt material
1-2	2006 dec	
0-2	2009 jul	Smärre förtydningar i texten
0-2	2012 okt	Nytt avsnitt ”1.3 Arbetsplats utomhus i anslutning till byggnad” smärre revideringar och förtydligande av texten

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
7:1	1977	Svetsning, skärning och slipning, Upptining

8 Motordrivna fordon 2003

Sida	Datum	Text
0	2016 okt	Ny framsida
1–10	2016 okt	Allt material ersätts med en helt omskriven rekommendation

8 Motordrivna fordon – Förvaring av motorbränsle 2001

8 Uppställning av motordrivna fordon och stationära motorer. Inkörsel av motordrivna fordon. 1995

Sida	Datum	Text
1–7	1996 dec	Ursprungligt material Ersätter 5:1 sid 5–9. Sid 10–13 förvaring av motorbränsle gäller tills vidare.
1	1997 okt	Innehållsförteckning
1–7	2001 okt	
1	2002 nov	Innehåll
1	2003 nov	Innehåll
2	2003 nov	1 Allmänt
5	2002 nov	
7	2003 nov	Inkörsel i ekonomibygnad för annat ändamål än uppställning
8–12	1997 okt	Förvaring av motorbränsle. Ursprungligt material
8–10	1998 okt	Förvaring av motorbränsle
9	1999 nov	
9	2001 okt	
13	2002 nov	4.7 Nya krav för kontroll av cisterner för brandfarliga vätskor

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
5:1	1977	Förbränningsmotorer – Motorbränsle
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

9.1 Halm- och gräsbränning m.m. 2001

Sida	Datum	Text
1–7	1999 nov	Halm- och gräsbränning m.m. Ursprungligt material
0	2001 okt	Innehåll

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
8:1	1977	Halmbränning

9.2 Självantändning i hö, halm mm 2001

9.2 Självantändning i hö, halm, spannmål spån och flis 2000

Sida	Datum	Text
1–12	2000 nov	Ursprungligt material
0–1	2001 okt	Innehåll

9.3 Lagring av foder och strö i djurstallar 2001

Sida	Datum	Text
0–8	2001 nov	

9.4 Skog – förebygga skogsbrand 2017

Sida	Datum	Text
	2017	Ny rekommendation

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
--	-------	------

9 Övriga rekommendationer 1999

1999 nov

Sida	Datum	Text
6:1	1977	Självantändning – Dammexplosion
8:1	1977	Halmbränning
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

10 Brandvarningssystem och släckutrustning 2012

Sida	Datum	Text
1–10	1998 okt	Ursprungligt material
0	2001 okt	Innehåll
2	2004 dec	Ändrade beteckningar på brandsläckare
3	2004 dec	Val av släckutrustning i lantbruket
4	2001 okt	Vattenslang på centrumrulle
7	2001 okt	
7	2004 dec	
	2009 jul	Hela innehållet har ersatts av en ny rekommendation
0–14	2012 okt	Ny formulering av avsnitt 2.1 samt layoutförändringar
0	2016 okt	Ny framsida
1–12	2016 okt	Ersätter allt tidigare material. Större ändringar i kapitel 2 och 3

Tidigare rekommendationer

Datum	Text
-------	------

---

11 Förvaring av bränslen 2003

Sida	Datum	Text
1–12	2003 nov	Förvaring av bränslen Ursprungligt material – Delvis hämtat från andra rekommendationer
0	2015 feb	Ny första sida
1–17	2015 feb	Omskriven rekommendation. Ersätter allt tidigare material.

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
5:1	1977	Förbränningsmotorer – Motorbränsle

11 Handbok för elinstallationer i lantbruk

Sida	Datum	Text
	1997	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 1997:1 Handboken ersätter tidigare rekommendation
	2002	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2002:1
	2004 dec	Handbok för elinstallationer i lantbruk – Utgåva 2005:1
1–40	2004 dec	Lösbladssystem i pärmen är lika med handboksinnehållet

Tidigare rekommendationer

	Datum	Text
12:1	1992	Åskskydd och elsäkerhet i lantbruket
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket

12 LBK-godkännanden

Registrering av uppdateringarna av LBK-godkännanden är inte gjord

Aktuella godkännanden finns på www.lantbruketsbrandskydd.nu

Sida	Datum	Text
------	-------	------

13 Informationsmaterial – Videor – Bildmaterial

Sida	Datum	Text
1	2001 okt	Allmän information om brandskadeförebyggande verksamhet i lantbruket.
2	2001 okt	Information om videofilmer
3	2001 okt	Bildunderlag för OH-framställning

Tidigare rekommendationer

Dessa rekommendationer utgavs som separata häften och vissa ingick i pärmen tills de ersattes av nya rekommendationer i lösbladssystemet.

	Datum	Text
1:1	1968	Lantgårdar Torkanläggningar
	1972	Brandskydd vid torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
1:1	1977	Torkanläggningar för spannmål eller annan gröda
2:1	1977	Uppvärmning av jordbrukets produktionsbyggnader
3:1	1977	Transportanordningar
4:1	1981	Uppvärmning med fasta bränslen
5:1	1977	Förbränningsmotorer – Motorbränsle
6:1	1977	Självantändning – Dammexplosion
7:1	1977	Svetsning, skärning och slipning, Upptining
8:1	1977	Halmbränning
9:1	1977	Laddning av batterier i lantbruket
10:1	1986	Byggnadstekniskt brandskydd för lantbrukets produktionsbyggnader
11:1	1990	Uppvärmning och torkning i lantbruket
12:1	1992	Åskskydd och elsäkerhet i lantbruket